

трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : ВД «Гельветика», 2019. Т. 1. С. 659–661.

5. Global social network penetration 2029 Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/260811/social-network-penetration-worldwide/> (дата звернення: 23.10.2025).

Савельєв Вадим

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ДОСВІД ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ В ОДЕСІ

Вальдорфська школа «Борисфен» в місті Одесі є ліцензованим приватним закладом загальної середньої освіти, що дозволяє учням отримувати державні документи про освіту, навчаючись за вальдорфською програмою [3; 4]. Навчальний процес охоплює повний освітній цикл: дитячий садок, початкову, середню та старшу школу. У навчальних групах, що налічують у середньому 15-16 учнів, створюються умови для тісної співпраці педагога з кожною дитиною та реалізації справжнього індивідуального підходу.

Освітня програма гармонійно інтегрує академічні предмети (математику, історію, природничі науки тощо) із художньо-практичними видами діяльності – музикою, театром, живописом, рукоділлям. Старшокласники виконують індивідуальні проекти, що сприяє поступовому формуванню освітніх інтересів без ранньої спеціалізації. Ритм навчального дня відповідає вальдорфським традиціям: перший «головний урок» триває близько двох годин, після чого проводяться творчі та практичні заняття. Освітнє середовище відображає принципи вальдорфської педагогіки: дерев'яні меблі, світлі класи, природні кольори та комфортна атмосфера [1; 2; 3; 4].

Серед провідних переваг вальдорфської педагогічної системи дослідники виокремлюють її особистісно орієнтований характер. Освітній простір у школах цього типу вибудовується з урахуванням вікових особливостей, індивідуального темпу розвитку та внутрішніх потреб дитини, що забезпечує можливість справжньої індивідуалізації освітнього процесу. Таке предметно-просторове середовище сприяє гармонійному поєднанню інтелектуального, емоційного й фізичного розвитку учнів [2].

Суттєвим компонентом вальдорфської методики є формування емоційної грамотності та креативного мислення, що досягається завдяки залученню дітей до мистецької, ручної та театралізованої діяльності. Саме через образне мислення та художньо-естетичне переживання світу формується внутрішня мотивація до навчання, коли дитина прагне пізнавати не з примусу, а з природного інтересу.

Завдяки такому підходу вальдорфська школа сприяє становленню цілісної, духовно та інтелектуально розвиненої особистості, що узгоджується з концептуальними засадами Нової української школи, орієнтованої на компетентнісний, гуманістичний і креативний підходи до освіти [3].

Водночас науковці звертають увагу і на певні недоліки цієї методики. Одним із дискусійних моментів є відтерміноване навчання читання та письма, що може створювати труднощі при інтеграції вихованців до загальноосвітнього середовища. Такий підхід пояснюється переконанням, що інтелектуальне навантаження має вводитися лише тоді, коли дитина до нього фізіологічно та психологічно готова.

Учитель у вальдорфській школі виконує багатогранну роль – він не просто викладає, а супроводжує учнів у духовному й емоційному розвитку, поєднуючи функції наставника, митця та психолога. Його професійна, емоційна та особистісна зрілість є ключовим чинником ефективності освітнього процесу [2].

Табл. 1: Порівняння з традиційною школою (найголовніше) [1].

Параметр	Традиційна школа	Вальдорфська школа «Борисфен»
Мета освіти	Переважно академічні знання та оцінки	Гармонійний розвиток особистості: розум, емоції, творчість
Методи навчання	Стандартні уроки, підручники, тести	Через мистецтво, ручну працю, театральні та творчі заняття
Оцінювання	Бали, контрольні, стандартизовані результати	Описові спостереження, портфоліо, проекти; акцент на внутрішній мотивації
Роль учителя	Викладач предмету, контролює знання	Наставник, супроводжує емоційний і духовний розвиток учнів
Індивідуалізація	Обмежена: однакова програма для всіх	Високий рівень: враховується темп, здібності та інтереси дитини
Особливості навчання	Початок предметів однаковий для всіх, акцент на стандарти та знання	Темп і початок письма/читання адаптуються до готовності дитини; навчання через переживання

Отже. Методика Рудольфа Штайнера й сьогодні демонструє свою актуальність, адже спрямована на гармонійний розвиток особистості, її творчої, інтелектуальної та соціальної складових. Вона поєднує навчання з життєвим досвідом і сприяє становленню відповідального громадянина, формуючи здатність до творчого мислення, самостійного прийняття рішень та емоційної стійкості. Перспективи включають інтеграцію вальдорфської

педагогіки з іншими освітніми системами та реформами, зокрема в Україні, що сприяє зростанню майбутніх поколінь.

Література

1. Вікторова Р. Вальдорфська педагогіка як засіб розвитку сфери почуттів учнів : електрон. ресурс. 2020. 34 с. URL: <https://upecnpu.pnpu.edu.ua/> (дата звернення: 23.10.2025).
2. Косенко Д. Ю. Предметно-просторове середовище Вальдорфської школи: практика та принципи : електрон. ресурс. 2015. URL: <https://er.knutd.edu.ua/>
3. Мезенцева О. В. *Нова українська школа та вальдорфська педагогіка: точки перетину* : електрон. ресурс // *Український педагогічний журнал*. № 4. 2018 URL: <https://uej.undip.org.ua/> (дата звернення: 23.10.2025).
4. Павленко В. В. Ідеї Р. Штайнера у сучасній освітній парадигмі : електрон. ресурс. 2019. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/> (дата звернення: 23.10.2025).
5. School Navigator. *Вальдорфська школа «Борисфен»*: електрон. ресурс. Одеса, 2025. URL: <https://schoolnavigator.com.ua> (дата звернення: 23.10.2025).

Мандажи Марія

Науковий керівник: доктор філософії Кривда Л. Р.

Міжнародний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ KONJUNKTIV У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Категорія способу дієслова у німецькій мові є одним із ключових граматичних засобів вираження модальності. Особливе місце в її системі займає Konjunktiv, який відображає ставлення мовця до дії, вказує на можливість, припущення, сумнів або нереальність ситуації [4, с. 57–59]. У сучасній німецькій мові виділяють дві основні форми способу Konjunktiv –